

Mundur i barwa piechoty Wojska Polskiego

Lata 1918 – 1939

Rozprawa doktorska zawiera:

- **Wstęp** - Przyjęte założeniom metodologiczne, które obejmują uzasadnienie wyboru tematu rozprawy, sytuację problemową, przedmiot oraz cel badań, hipotezę naukową wraz z hipotezami szczegółowymi, a także metody, techniki i narzędzia badawcze zastosowane w pracy. W tej części rozprawy przedstawiono również przebieg procedur badawczych i dokonano krytycznej analizy przedmiotowej literatury.
- **Rozdział 1** - Zmiany organizacyjne w formacji piechoty w latach 1918 – 1939, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki użycia piechoty w wojnie polsko – sowieckiej 1920 roku oraz przygotowań do mobilizacji przed kampanią 1939 roku w Polsce.
- **Rozdział 2** - Informacje na temat procesu kształtowania się barw piechoty począwszy do polskich formacji zbrojnych 1914 – 1918, aż do roku 1939. Szczegółowo omówiono funkcjonowanie komisji ubiorczych w Wojsku Polskim. Kongresowego z nowoczesnymi rozwiązaniami mundurowymi pierwszej połowy XX wieku.
- **Rozdział 3** - Omówiono tradycje mundurowe w polskim wojsku, ze szczególnym uwzględnieniem umundurowania formacji podhalańskich i huculskich, odznaki pułkowe oraz monogramy. W rozdziale tym opisano również umundurowanie historyczne używane w Wojsku Polskim II RP, oddziały reprezentacyjne, Obronę Narodową i orkiestry formacji piechoty.
- **Rozdział 4** - Typy umundurowania oficerskiego, ze szczególnym uwzględnieniem ubiorów wieczorowych.
- **Rozdział 5** - Umundurowanie szeregowych formacji piechoty w kontekście zmian wynikających z czasów wojennego i pokojowego funkcjonowania armii. W rozdziale opisano również sposoby zaopatrzenia pułków piechoty w materiał mundurowy użytku bieżącego oraz przygotowania mobilizacyjne w 1939 r.
- **Zakończenie** - Oceniono stopień rozwiązania problemu badawczego oraz osiągnięcia założonego celu badań. Wskazano również istotę wyklarowanego w toku badań rozwiązania oraz mocne i słabe strony rozprawy. Ponadto wyjaśniono, w jaki sposób wnioski zaprezentowane w dysertacji zainspirowały i pomogły rozwiązać główny problem badawczy rozprawy.

Dysertację zamykają: wyjaśnienie skrótów, spis tabel oraz literatura.

W listopadzie 1918 r. Polska odzyskała niepodległość i stała się podmiotem europejskim międzynarodowego systemu prawnego. W rezultacie konieczne było zorganizowanie armii według współczesnych standardów. Nie był to prosty proces, ponieważ nowe państwo polskie powstało z trzech odrębnych części: niemieckiej, rosyjskiej i austriackiej. Każda z nich miała inny system prawny, monetarny i administracyjny. Polscy żołnierze, którzy służyli w obcych armiach, przynosili do nowej polskiej armii własne doświadczenia. Polskie tradycje mundurowe zakończyły się w 1831 roku klęską w wojnie polsko-rosyjskiej. Nowy mundur polski, przyjęty w 1918 roku, był mieszanką stylów: polskich i obcych.

W latach 1918–1921 Wojsko Polskie i polska piechota korzystały z wielu rodzajów umundurowania pochodzących ze wszystkich zapasów dostępnych po Wielkiej Wojnie, niemieckich, francuskich, włoskich, amerykańskich i wiele innych. Sukcesem było posiadanie przez polskiego żołnierza czapki z orzełkiem. Po zakończeniu wojny polsko-bolszewickiej 1920 r. władze wojskowe starały się połączyć elementy tożsamości narodowej z ograniczonymi możliwościami produkcyjnymi zubożałego kraju zniszczonego przez Wielką Wojnę. Poziom życia z 1914 r. Polska ponownie osiągnęła dopiero w 1938 r.

Mundur piechoty wz. 1919 wykonany był z sukna koloru khaki, z ciemnoniebieskimi patkami, z żółtą wypustką na kołnierzu, a od 1930 roku również ciemnoniebieski otok na rogatywkach. Ważnym elementem tradycji mundurowej piechoty Wojska Polskiego były elementy umundurowania nawiązującego do strojów regionalnych: peleryny wojsk górskich, czy też kapelusze podhalańskie i huculskie.

System identyfikacji wizualnej stworzony w latach 1918 – 1939 stał się fundamentem niemalże wszystkich następnych reform polskiego umundurowania, uwzględniającym w swoich założeniach międzynarodowe postrzeganie ubioru wojskowego, dzielącego wojskowe uniformy na garnizonowe i polowe. Polski mundur lat 1918 – 1939 pozostaje wciąż niekwestionowanym symbolem polskiej armii dla wszystkich Polaków, choć niewielu z nich wie, że jest często odległą od siebie mieszanką wielu kultur, zwyczajów i militarnych tradycji.

Paweł Mikołaj Rozdżestwieński Paweł Mikołaj Rozdżestwieński
Warszawa, dnia 13 kwietnia 2021 r.